

матеріалів у виробничій галузі знайшов більше відображення, ніж у побутовому поводженні з відходами. Економічне стимулювання діяльності підприємств, пільги з боку держави, зменшення собівартості сировини та матеріалів, що закупаються, та виготовленої продукції сприяють створенню економічно привабливої позиції організації на ринку та підвищенню отриманого прибутку.

Отже, застосування логістики рециклінгу, впровадження сортувальної та переробної технології поводження з відходами у нашій країні лише набирає обертів. Впровадження технології переробки відходів в національне виробництво та господарство дозволить досягти значного економічного та екологічного ефекту.

Список літератури

1. Про відходи : Закон України від 05.03.1998 № 187/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 36–37. Ст. 242.
2. Авраменко О. В. Використання логістики в рециклінгу. *Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика*. 2017. № 2. С. 1–4.
3. Вороніна Р. М. Логістика рециклінгу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2008. № 623. С. 28–33.
4. Переробка відходів в розвинених країнах світу // BioWatt : сайт. URL: <http://www.biowatt.com.ua/analitika/pererobka-vidhodiv-v-rozvinenih-krayinah-svitu/> (дата звернення: 18.04.2020).
5. Для чого Швеція скуповує сміття? Світовий досвід боротьби зі звалищами // Укрінформ : сайт. 24.06.2016. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2039097-dla-cogo-svecia-skupovue-smitta-svitovij-dosvid-borotbi-zi-zvalisami.html> (дата звернення: 18.04.2020).

УДК 338.3

Чіков І. А., аспірант, асистент

Науковий керівник: Коляденко С. В., д.е.н., професор кафедри комп'ютерних наук та економічної кібернетики

Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця, Україна

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА СТАДІЯХ ЙОГО ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ

Питання життєвого циклу підприємства досліджували багато науковців, а саме: І.А. Бланк, Д. Ліппіт, В. Шмідт, Б.З. Мільнер, Л. Грейнер, С.В. Корягіната ін. Кожен дослідник, який вивчав теорію життєвого циклу сформував власне трактування ЖЦП.

В зв'язку з цим існує диференціація щодо характеристики поняття життєвого циклу підприємства та його конкретизації. В табл. 1. систематизовано визначення вчених до тлумачення поняття «життєвий цикл підприємства».

Таблиця 1 –Аналіз тлумачень поняття «життєвий цикл підприємства»

Автор	Життєвий цикл підприємства - це...
І. А. Бланк	... загальний період часу від початку діяльності підприємства до природного припинення його існування або відродження на новій основі (з новим складом власників і менеджерів, з принципово новою продукцією, технологією тощо)
Б. З. Мільнер	... передбачувані зміни з визначеною протягом часу послідовністю етапів
С. В. Корягіна	... сукупність стадій, що створюють закінчене коло розвитку протягом певного проміжку еволюції підприємства, після якого його цінності і напруги діяльності можуть принципово змінюватися
О. І. Матюшенко	... сукупність стадій, що створюють закінчене коло розвитку протягом певного проміжку еволюції підприємства, кожна з яких характеризується певною системою стратегічних цілей та завдань, особливостями формування ресурсного потенціалу та досягнутими результатами функціонування
Г. О. Козаченко	... сукупність етапів діяльності системи, що послідовно змінюють один одного, і кожний з яких характеризується певною метою діяльності і станом як великої виробничо-фінансової системи в цілому, так і її структурних одиниць, особливою формою організаційного механізму, що реалізує досягнення стратегічних та оперативних цілей діяльності системи

Джерело: систематизовано автором на основі джерел[1,2,3,4]

Циклічний характер розвитку, притаманний усім підприємствам, вимагає від них швидко адаптуватись до змін внутрішньої та зовнішньої середовища, а також виявляти гнучкість і динамічність, необхідні для стабільного зростання.

Аналіз дальності підприємства здебільшого здійснюють затакими напрямками[1]:

- аналіз динаміки узагальнюючих показників господарської діяльності щодо виконання плану, забезпечення заданих темпів їх зростання (обсяг доходу, активів, прибутку, рівень рентабельності тощо);
- аналіз ефективності використання всіх видів ресурсів як в окремих структурних підрозділах, так і підприємства загалом.

Розглядаючи підприємство у більш тривалому періоді, то можна сформулювати такі три основні стадії ЖЦП, як зростання, зрілість, спад (табл. 2).

Для мінімізації тривалості стадії ЖЦП «спад» – дії керівництва та всього колективу в цій ситуації повинні бути максимально оперативні, які можуть привести до появи «точки біфуркації» (економічної біфуркації) – зміна вектору системи, короткотерміновий перехід від спаду до стадії зростання (рис. 1) [2].

Варто зауважити, що ділова активність колективу будь-якого підприємства залежить від двох основних чинників, а саме адміністративно-колективних можливостей та індивідуальних здобутків.

Таблиця 2 – Характеристика стадій ЖЦП

стадії ЖЦП	характеристика стадії ЖЦП	зміни що спостерігаються
зростання	на стадії зростання підприємство може переглянути та розширити предмет діяльності, що потребуватиме додаткового основного та оборотного капіталу	– відбувається зміцнення становища; – підприємства на ринку; переглядається маркетингова політика; – відбувається перехід на новий – рівень професійного менеджменту, нову систему управління;
зрілість	підприємство виходить на новий рівень розвитку, оптимізувавши види діяльності, оволодівши власною ринковою нішею та побудувавши нову систему управління	– підвищення ефективності всіх видів діяльності підприємства; – впровадження інновацій – на всіх напрямках розвитку підприємства – розроблення та реалізація соціальних та екологічних програм; – зміцнення корпоративної культури та інтеграційних процесів;
спад	зниженням попиту на основні види продукції, падінням доходів від операційної діяльності та послабленням ринкових позицій	– пошук нових можливостей, сфер підприємництва; – скорочення умовно-постійних витрат та збереження необхідного рівня доходів; – можлива поява «точки біфуркації»;

Джерело: узагальнено на основі джерел [2,4,5,6]

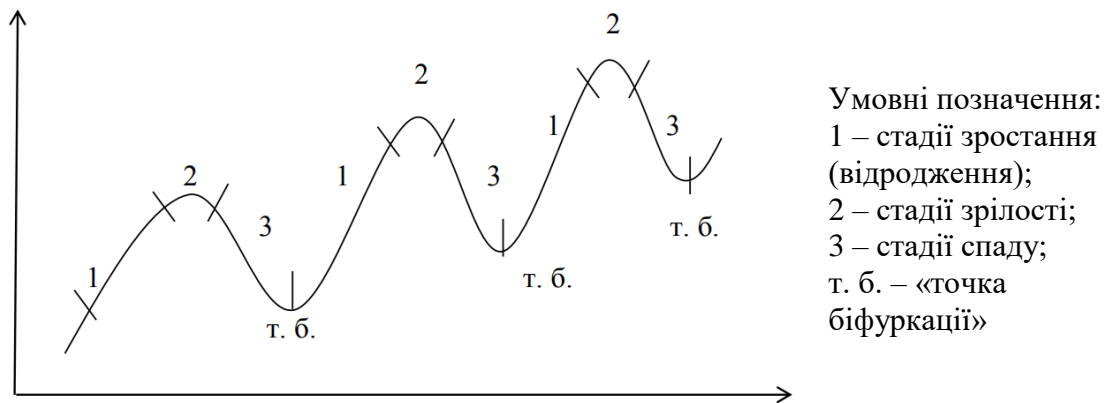

Рисунок 1 – Модель ЖЦП в динаміці

Отже, стадія «спад» ЖЦП вимагає мобілізації колективу підприємства для прискореного проходження «точки біфуркації». Оскільки ділова активність забезпечується за рахунок зростання рівня людських цінностей та потреб, важливо виявити та усунути суперечності в розвитку соціального потенціалу підприємства.

Список літератури

1. Бланк И. А. Управление активами. Киев : Ника-Центр, 2000. 720 с.
2. Мильнер Б. З. Теория организации : учебник. М. : ИНФРА-М, 2000. 480 с.
3. Корягіна С. В. Економічна оцінка та планування життєвого циклу розвитку підприємства : дис. ... канд. економ. наук : 08.06.01. Львів, 2004. 180 с.

4. Матюшенко О. І. Життєвий цикл підприємства: сутність, моделі, оцінка. *Проблеми економіки*. 2010. № 3. С. 82–91.
5. Штангрет А. М., Копилюк О. І. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 335 с.
6. Малаева Т. Определение жизненного цикла предприятия. *Бизнес-Информ*. 2002. № 1. С. 79–82.

УДК 339.92.(477)

*Шмагельська М. О., к.г.н., завідувач кафедри економічної теорії, соціальних та фундаментально-економічних дисциплін
Вінницький кооперативний інститут, м. Вінниця, Україна*

ВПЛИВ ГЕОПРОСТОРОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Ключовою рисою української економіки є її висока залежність від зовнішньоекономічної кон'юнктури. Отже, Україна набагато більш вразлива до зовнішніх впливів, ніж більшість країн з аналогічним ступенем відкритості економіки. Через особливий характер економічних процесів, гіперциклічний і зовнішньо-обумовлений, Україна втрачає значні можливості сталого розвитку. Якщо проаналізувати розвиток економічних процесів в Україні за останні 10 років, найбільший вплив на них мають геопросторові особливості, реалізація транзитного та економічного потенціалу нашої держави.

Економічний розвиток, забезпечення здатності національної економіки до розширеного самовідтворення та задоволення потреб громадян, суспільства і держави, пов'язані з багатьма аспектами, ключовий з яких – торговельний. Геопросторові особливості є потужним чинником впливу на цей аспект. Зовнішня торгівля України, фактично, орієнтована на два великі регіональні торговельні угруповання –СНД та Європейський Союз. В першу чергу, це пов'язано з особливостями географічного положення нашої держави.

Імпорт із СНД великою мірою побудований із сировинних товарів, передусім енергетичних матеріалів та товарів промислового застосування, які традиційно виробляються в основному у пострадянських країнах. Імпорт із ЄС - це продукти харчування та товари промислового використання, аналоги яких не виробляють ані в Україні, ані в інших країнах СНД. Отже, торгівля із СНД та торгівля з ЄС фактично не є конкурентними, тому що товаропотоки між Україною та цими двома інтеграційними об'єднаннями є структурно «рознесено за різними площинами» [1].

Нажаль, потужний транзитний потенціал України так і залишається, більшою мірою, нереалізованим. Зростання можливостей для реалізації такого потенціалу України, пов'язано із збільшенням євразійських товаропотоків. В той же час, через появу альтернативних транзитних маршрутів - країни Південно-Східної Азії, країни Балтії, існує багато ризиків його втрати. Для максимального ефекту впливу вдалого географічного положення та